

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (нова редакція) та інших законодавчих актів України

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 1, ст. 1; 2016 р., № 10, ст. 99; 2018 р., № 11, ст. 59) викласти в такій редакції:

ЗАКОН УКРАЇНИ

“Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” (нова редакція)

Цей Закон встановлює гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб, порядок їх обліку, а також повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх взаємодію з громадськими об'єднаннями, благодійними фондами та міжнародне співробітництво у цій сфері.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) адаптація – процес організації умов життя внутрішньо переміщеної особи за новим місцем проживання, результатом якого є пристосування до умов за новим місцем проживання, забезпечення умов для реалізації її потреб;

2) адреса проживання внутрішньо переміщеної особи - адреса, яку внутрішньо переміщена особа повідомила як офіційну адресу листування (не можуть зазначатися адреси (місцезнаходження) органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх підрозділів, будь-яких інших приміщень, за якими внутрішньо переміщені особи фактично не проживають) та здійснення інших комунікацій з нею, створення умов для реалізації її прав, у випадках, передбачених законом;

3) адреса покинутого місця проживання внутрішньо переміщеної особи – адреса місця проживання/перебування особи на момент її внутрішнього переміщення;

4) внутрішньо переміщена особа - громадянин України, іноземець, особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або особа без громадянства, яка постійно або тимчасово проживає в Україні, та має право на постійне проживання в Україні або щодо якої прийнято рішення про визнання особою без громадянства, яку зобов'язали покинути або яка була змушена покинути своє місце проживання, зокрема у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень

прав людини або надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру та перемістилась у межах території України;

5) База даних про внутрішньо переміщених осіб - електронна база даних, призначена для обліку внутрішньо переміщених осіб, яка є складовою частиною Єдиної інформаційної системи соціальної сфери;

6) інтеграція – процес і результат включення внутрішньо переміщеної особи в суспільне життя в новій громаді, який відбувається через діяльність органів влади всіх рівнів, спрямовану на попередження та подолання бар'єрів в процесі реалізації прав і свобод людини із залученням особи, яка зазнала внутрішнього переміщення та інших членів суспільства і досягається тоді, коли потреби, викликані внутрішнім переміщенням, забезпечені і відсутні будь-які бар'єри для реалізації прав і свобод таких осіб ;

7) місце тимчасового проживання – будівлі (у тому числі тимчасові) або їх частини, що використовуються або можуть використовуватися для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, у порядку визначеному законодавством;

8) приймаюча територіальна громада – громада адміністративно-територіальної одиниці, до якої перемістилася внутрішньо переміщена особа;

9) реінтеграція - процес і результат відновлення соціальних зв'язків, забезпечення участі в суспільному житті, а також створення умов доступу до послуг, реалізації прав і свобод людини після повернення внутрішньо переміщеної особи до покинутого місця проживання;

Стаття 2. Законодавство в сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Особливості забезпечення реалізації прав та свобод внутрішньо переміщених осіб визначаються цим Законом та іншими законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Держава вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, щодо запобігання виникненню передумов для внутрішнього переміщення осіб, а в разі такого переміщення - щодо захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб шляхом запровадження комплексних та дієвих механізмів державного реагування на виклики, які виникають з моменту прийняття особою рішення про внутрішнє переміщення, під час її адаптації та інтеграції в приймаючій територіальній громаді, а також у разі добровільного повернення особи до покинутого місця проживання та її реінтеграції.

Стаття 4. Захист від свавільного внутрішнього переміщення

1. Усі особи мають право на захист від свавільного внутрішнього переміщення, у тому числі примусового повернення до покинутого місця проживання.

2. Не вважається свавільним переміщенням обов'язкова евакуація в розумінні Кодексу цивільного захисту України.

Стаття 5. Заборона дискримінації

1. Забороняється дискримінація внутрішньо переміщених осіб на підставі факту внутрішнього переміщення, за ознаками раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії або віросповідання, політичних чи інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, громадянства, правового або соціального статусу, віку, інвалідності, сімейного або майнового стану, сексуальної орієнтації або гендерної ідентичності, місця народження чи походження або за будь-якою іншою ознакою.

2. Взяття на облік внутрішньо переміщеної особи не може бути підставою для обмеження реалізації її прав і свобод, передбачених Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Взяття на облік внутрішньо переміщеної особи може бути підставою для надання такій особі додаткових гарантій чи пільг, пов'язаних з внутрішнім переміщенням та/або його наслідками.

Розділ II ОБЛІК ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Стаття 6. Облік внутрішньо переміщених осіб

1. Облік внутрішньо переміщених осіб забезпечується з метою надання всебічної системної підтримки з боку органів державної влади, місцевого самоврядування, оцінки потреб внутрішньо переміщених осіб та ефективного планування державної та місцевих політик щодо внутрішнього переміщення.

Взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи є адміністративними актами у розумінні Закону України "Про адміністративну процедуру".

2. Облік внутрішньо переміщених осіб здійснюється районною, районною у місті Києві та Севастополі державною адміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі утворення) ради за місцем проживання/перебування внутрішньо переміщеної особи.

2. Підставою для взяття на облік внутрішньо переміщеної особи є переміщення з території, на якій виникли обставини, за яких особа була змушена покинути своє місце проживання та перемістилась у межах території України у результаті або з метою уникнення, зокрема негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини або надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Зазначені обставини вважаються загальновідомими та такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародного Комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, чи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, розміщених на веб-сайтах зазначених організацій, або якщо щодо таких обставин уповноваженими державними органами або судом прийнято відповідні рішення.

3. Дитина, яка народилася в батьків, обидва чи один з яких є внутрішньо переміщеною особою, після переміщення батьків чи одного з них, не вважається внутрішньо переміщеною в розумінні цього Закону. Держава забезпечує підтримку сімей у яких народжені діти після їх внутрішнього переміщення

4. Проживання особи на території, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, підтверджується інформацією про зареєстроване (задеклароване) місце проживання (перебування) такої особи. У разі відсутності документа, що підтверджує зареєстроване (задеклароване) місце проживання (перебування) особи, адреса покинутого місця проживання не співпадає з зареєстрованим (задекларованим) місцем проживання або зареєстроване (задеклароване) місце проживання відсутнє, факт проживання може бути підтверджений іншими доказами та/або відомостями, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Факт проживання особи на території, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, підтверджується доказами та/або відомостями, наданими особою під час взяття на облік внутрішньо переміщеної особи вперше. У разі зміни місця проживання, факт проживання такої особи на території, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, підтверджується даними, які містяться в базі даних про внутрішньо переміщених осіб та не потребує повторного підтвердження.

5. Підставами для відмови у взятті на облік внутрішньо переміщеної особи є:

1) відсутність обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, визначені у частині 2 цієї статті;

2) наявність у державних органів доказів, які підтверджують подання особою завідомо неправдивих відомостей;

3) відсутність доказів, які підтверджують факт проживання особи на території, з якої було здійснено переміщення;

4) неможливість встановити з документів, наданих заявником для підтвердження факту проживання на території, з якої здійснюється переміщення, факт проживання заявника на зазначеній території;

5) засудження за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених розділом І "Злочини проти основ національної безпеки України" Особливої частини Кримінального кодексу України.

Особа має право звернутися із заявою повторно, якщо у неї з'явилися підстави, визначені в частині 1 цієї статті, або усунути підстави для відмови у взятті на облік, передбачені цією статтею, чи оскаржити рішення про відмову у взятті на облік внутрішньо переміщеної особи в порядку, визначеному цим Законом.

6. Порядок обліку внутрішньо переміщених осіб затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 7. База даних про внутрішньо переміщених осіб

1. База даних про внутрішньо переміщених осіб створюються з метою обліку внутрішньо переміщених осіб та верифікації їх потреб і є складовою частиною Єдиної інформаційної системи соціальної сфери.

2. Центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах соціальної політики та соціального захисту населення, є відповідальним за забезпечення формування та ведення Баз даних про внутрішньо переміщених осіб.

3. Кожній внутрішньо переміщеній особі забезпечується доступ до інформації щодо обліку її як внутрішньо переміщеної особи.

4. Порядок створення, ведення та доступу до відомостей про внутрішньо переміщених осіб, а також інші питання функціонування бази даних визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Витяг про факт внутрішнього переміщення

1. Факт внутрішнього переміщення підтверджується витягом, що надається в паперовій або електронній формі на підставі даних про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, що містяться в Базі даних про внутрішньо переміщених осіб.

2. Витяг підтверджує адресу проживання внутрішньо переміщеної особи на період наявності підстав, зазначених у частині 2 статті 6 цього Закону.

У разі зміни місця проживання внутрішньо переміщена особа має право звернутись за оновленим витягом із урахуванням актуальних на час звернення даних, що містяться в Базі даних про внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 9. Обов'язок внутрішньо переміщеної особи повідомити про зміну адреси проживання чи про повернення до покинутого місця проживання

1. У разі зміни місця проживання або повернення до покинутого місця проживання внутрішньо переміщена особа повідомляє про це районну, районну у місті Києві та Севастополі державну адміністрацію, виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі утворення) ради або центр надання адміністративних послуг не пізніше 30 календарних днів з дня прибуття до нового місця проживання або повернення до покинутого місця проживання.

2. Порядок повідомлення про зміну місця проживання або повернення до покинутого місця проживання визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи.

1. Зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи відбувається за її заявою:

1) про відмову від реєстрації як внутрішньо переміщена особа, в тому числі в результаті інтеграції за новим місцем проживання;

2) про повернення до покинутого місця проживання;

3) у разі виїзду особи за кордон, у тому числі на постійне проживання.

2. Зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи відбувається районною, районною у місті Києві та Севастополі державною адміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі утворення) ради, якщо особа:

1) не повідомила про зміну місця проживання;

2) не повідомила про добровільне повернення до покинутого місця проживання;

3) виїхала за межі України та відсутня на території України більше 90 днів поспіль або 180 днів сукупно протягом року;

4) засуджена за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених розділом І "Злочини проти основ національної безпеки України" Особливої частини Кримінального кодексу України;

5) подала завідомо недостовірні відомості, які стали підставою для взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

3. Рішення про зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи приймається районною, районною у місті Києві та Севастополі державною адміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі утворення) ради та надається особі у строк не пізніше десяти робочих днів. Повідомлення здійснюється каналами зв'язку, які вказувались особою під час взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

4. Рішення про зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи приймається районною, районною у місті Києві та Севастополі державною адміністрацією,

виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі утворення) ради у строк не пізніше 5 робочих днів з дати отримання заяви чи інформації, що підтверджує підстави, зазначені в пунктах 1, 3-6 частини третьої цієї статті. Повідомлення про зняття з обліку надсилається особі не пізніше наступного робочого дня після прийняття відповідного рішення каналами зв'язку, які вказувались особою під час взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

5. У разі неповідомлення внутрішньо переміщеною особою про зміну її місця проживання або її повернення до покинутого місця проживання згідно пунктами 2, 3 частини 2 цієї статті рішення про зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи приймається на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця проживання.

Інформацією, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця проживання, є:

- 1) дані, отримані з відповідних державних реєстрів;
- 2) дані, отримані в результаті обміну інформацією районних, районних у місті Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у місті (у разі утворення) рад з іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

6. У разі наявності у внутрішньо переміщеної особи обґрунтованих причин для продовження строку її відсутності за місцем проживання понад 60 днів така особа звертається з відповідною заявою до районної, районної у місті Києві та Севастополі державної адміністрації, виконавчого органу сільських, селищних, міських, районних у місті (у разі утворення) рад або через електронний кабінет внутрішньо переміщеної особи Баз даних про внутрішньо переміщених осіб. У такому разі строк відсутності внутрішньо переміщеної особи за місцем проживання може бути збільшено до 120 днів.

7. Районна, районна у місті Києві та Севастополі державна адміністрація, виконавчий орган сільських, селищних, міських, районних у місті (у разі утворення) рад на підставі прийнятого рішення вносить до Баз даних про внутрішньо переміщених осіб відомості про припинення або скасування обліку внутрішньо переміщеної особи.

8. Особа має право повторно звернутись з метою взяття на облік внутрішньо переміщеної особи у разі зміни обставин, які стали підставою зняття її з обліку.

Розділ III

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ ОКРЕМИХ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Стаття 11. Загальні підходи до забезпечення реалізації прав та свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Внутрішньо переміщені особи користуються всіма правами та свободами людини і громадянина відповідно до Конституції та законів України, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. З метою реалізації своїх прав і свобод внутрішньо переміщена особа вважається такою, що постійно проживає в населеному пункті, за адресою проживання в якому її взято на облік як внутрішньо переміщену особу та визначається жителем громади.

Стаття 12. Забезпечення права внутрішньо переміщених осіб на отримання документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус

1. Оформлення, обмін документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, вклеювання у визначених законодавством випадках фотокартки по досягненні відповідного віку в паспорт громадянина України у вигляді паспортної книжечки здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, за місцем звернення внутрішньо переміщеної особи.

Забороняється встановлення додаткових вимог щодо оформлення, обміну документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, вклеювання у визначених законодавством випадках фотокартки по досягненні відповідного віку в паспорт громадянина України у вигляді паспортної книжечки, на підставі факту внутрішнього переміщення.

2. Внесення відомостей про зареєстроване або задеклароване місце проживання внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окупованій території України, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, до Єдиного державного демографічного реєстру під час оформлення, обміну документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, здійснюється на підставі документів, що підтверджують зареєстроване або задеклароване місце проживання, або відомостей, внесених до документів особи, що підлягають обміну.

Для внесення відомостей про зареєстроване або задеклароване місце проживання внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окупованій території України, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, може використовуватися інформація з Державного реєстру виборців, відомчої інформаційної системи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Для внесення даних про зареєстроване або задеклароване місце проживання малолітніх дітей або дітей, які отримують паспорт громадянина України вперше, з числа внутрішньо переміщених осіб, використовується інформація, щодо місця реєстрації одного з батьків або законного представника.

Стаття 13. Забезпечення реалізації права внутрішньо переміщених осіб на житло

1. Держава забезпечує реалізацію внутрішньо переміщеними особами права на житло шляхом набуття права власності, в тому числі через надання пільгових кредитів для придбання або будівництва житла, а також можливість викупу житла, що є об'єктом

фінансового лізингу, користування чи оренди житла, а також шляхом використання інших механізмів реалізації права на житло у межах, встановлених цим та іншими законами України.

2. Держава забезпечує реалізацію права на безоплатне тимчасове проживання та права на довгострокове проживання внутрішньо переміщеними особами шляхом залучення коштів міжнародних донорів, міжнародної технічної допомоги, добровільних внесків фізичних і юридичних осіб, інших джерел з метою створення умов таким особам для проживання в житлових приміщеннях, призначених для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, у тому числі безперешкодного доступу до житла та об'єктів соціальної інфраструктури для маломобільних громадян з числа внутрішньо переміщених осіб.

Безоплатне надання внутрішньо переміщеним особам житла для тимчасового проживання не перешкоджає забезпеченню житлових прав таких осіб в інший спосіб.

3. Порядок утворення та функціонування місць тимчасового проживання, а також Примірні правила та Примірний договір користування приміщенням місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб затверджується Кабінетом Міністрів України.

4. Формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, у тому числі шляхом викупу (придбання), оренди, будівництва нового житла, реконструкції будинків і гуртожитків, переведення нежилых приміщень у жилі, передачі житла в комунальну або державну власність, капітального ремонту об'єктів житлового фонду здійснюється в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

5. З метою реалізації права внутрішньо переміщених осіб на житло, відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування разом із державними банківськими та небанківськими фінансовими установами формують та реалізують для внутрішньо переміщених осіб державні та регіональні довгострокові програми з пільгового іпотечного кредитування будівництва або придбання житла.

Умови надання пільгових іпотечних кредитів на будівництво або придбання житла для внутрішньо переміщених осіб визначаються Кабінетом Міністрів України, а якщо пільгове іпотечне кредитування здійснюється за рахунок коштів, наданих у рамках відповідних міжнародних договорів, умови кредитування визначаються такими міжнародними договорами.

6. Держава розробляє правові механізми щодо можливостей рефінансування витрат з будівництва або повернення відсотків за сплаченими кредитами тим внутрішньо переміщеним особам, які внаслідок окупації чи військових дій, негативних наслідків збройної агресії, проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру набули каліцтво чи інвалідність, або залишились без годувальника, або без належної опіки та піклування за віком (діти-сироти, самотні батьки та пенсіонери).

7. Особам, які є власниками житла, або їх представниками, наймачами (орендарями) житла державної або комунальної власності, спадкоємцями, які прийняли спадщину, і безоплатно надають житло внутрішньо переміщеним особам, надається компенсація витрат, що пов'язані з безоплатним тимчасовим розміщенням (перебуванням) внутрішньо переміщених осіб, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

8. У разі виділення адресної цільової благодійної або міжнародної благодійної допомоги для будівництва, реконструкції, ремонту, переобладнання або придбання житла для внутрішньо переміщених осіб такі кошти не оподатковуються прибутковим податком та податком на додану вартість.

Стаття 14. Забезпечення реалізації прав внутрішньо переміщених осіб на зайнятість та загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття

1. Для внутрішньо переміщеної особи реалізація прав на зайнятість, загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, отримання матеріального забезпечення на випадок безробіття, соціальних послуг та заходів сприяння зайнятості населення здійснюється відповідно до законодавства України.

Реєстрація, перереєстрація зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, з числа внутрішньо переміщених осіб, здійснюється в територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України з урахуванням вимог Закону України «Про адміністративну процедуру».

2. Внутрішньо переміщена особа, яка не має документів, необхідних для надання статусу зареєстрованого безробітного, отримує статус зареєстрованого безробітного без вимог, що застосовуються за звичайної процедури. До отримання документів та відомостей про періоди страхового стажу, трудової діяльності, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення) допомога по безробіттю таким особам призначається у мінімальному розмірі та тривалістю, встановленими законодавством на випадок безробіття.

Внутрішньо переміщеним особам після надходження документів та відомостей про страховий стаж, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення) рішення про призначення допомоги по безробіттю переглядається відповідно до законодавства. Для зазначеної категорії осіб мінімальний розмір допомоги по безробіттю, встановлений законодавством на випадок безробіття, не переглядається в бік зменшення.

Призначення допомоги по безробіттю внутрішньо переміщеним особам, які не мають документів про періоди страхового стажу, трудової діяльності, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), здійснюється на підставі відомостей, наявних у:

Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків;

Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування;

Єдиній інформаційній системі Міністерства внутрішніх справ України;

Базі даних про внутрішньо переміщених осіб;

податковій звітності за останній звітний період, що передус внутрішньому переміщенню.

3. Внутрішньо переміщена особа, яка має останнє місце роботи (останній вид зайнятості) на тимчасово окупованих територіях, на територіях, на яких ведуться бойові дії, але не мала можливості припинити трудовий договір, для працевлаштування або набуття статусу зареєстрованого безробітного та отримання допомоги по безробіттю і соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття, а також внутрішньо переміщена особа з числа пенсіонерів чи інших

категорій осіб, яка не має наміру або підстав отримувати статусу безробітного, має право припинити такий трудовий договір відповідно до статей 38, 39 Кодексу законів про працю України в односторонньому порядку. Для цього до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції необхідно подати заяву про припинення трудового договору.

Датою припинення трудового договору є день, наступний за днем подання такої заяви.

Територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, у день припинення трудового договору повідомляє про це:

роботодавця (будь-якими засобами комунікації, у тому числі електронними). У разі якщо у таких осіб не розірвані трудові договори з роботодавцем, що перебуває на тимчасово окупованій території або щодо якого відсутня інформація про місце перебування, заява зберігається у територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, на підконтрольній території до моменту деокупації (розблокування) відповідних територій, після чого протягом 7 календарних днів повідомляє роботодавця (будь-якими засобами комунікації, у тому числі електронними);

територіальний орган Пенсійного фонду України;

територіальний орган Державної податкової служби України.

4. Припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця чи незалежної професійної діяльності внутрішньо переміщеної особи після її переміщення здійснюється за новим місцем проживання внутрішньо переміщеної особи.

5. Реєстрація внутрішньо переміщеною особою юридичної особи (за умов її входження до складу засновників такої юридичної особи) або реєстрація як особою, яка провадить незалежну професійну діяльність чи фізичною особою-підприємцем здійснюється за її заявою за новим місцем проживання такої особи.

Стаття 15. Забезпечення права внутрішньо переміщених осіб на соціальний захист та соціальну підтримку.

1. Держава вживає всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із соціальним захистом, зокрема відновленням усіх соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, рівний та безперешкодний доступ внутрішньо переміщених осіб до соціальних виплат у відповідності до Конституції та законодавства України.

2. Держава вживає додаткових заходів забезпечення соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб з дотриманням принципів адресності, стимулювання економічної самостійності її отримувачів, виходячи з наявного фінансового ресурсу Державного бюджету України.

Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб може здійснюватися також за рахунок коштів підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, іноземних держав і міжнародних організацій у вигляді благодійної, гуманітарної та матеріальної допомоги, а також добровільних пожертвувань фізичних осіб та громадських об'єднань, інших джерел, не заборонених законодавством.

3. Внутрішньо переміщена особа має право на отримання страхових виплат та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у

зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності відповідно до законодавства України за фактичним місцем проживання/перебування.

Особливості здійснення страхових виплат за соціальним страхуванням внутрішньо переміщеним особам визначаються Кабінетом Міністрів України.

4. Внутрішньо переміщена особа має право на забезпечення допоміжними засобами реабілітації, на одержання реабілітаційних послуг відповідно до законодавства за місцем проживання.

5. Забезпечення допоміжними засобами реабілітації, надання реабілітаційних послуг здійснюється за наявності необхідних документів, що підтверджують право на ці послуги та засоби реабілітації, а в разі їх відсутності - за даними Централізованого банку даних з проблем інвалідності (для осіб, які звертаються повторно) та індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з урахуванням вимог Закону України «Про адміністративну процедуру».

Стаття 16. Пенсійне забезпечення внутрішньо переміщених осіб

1. Для внутрішньо переміщеної особи реалізація права на пенсійне забезпечення здійснюється відповідно до законодавства України.

2. Держава вживає всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із виплатою пенсій та пенсійної заборгованості внутрішньо переміщеним особам, зокрема спрямованих на рівний та безперешкодний доступ внутрішньо переміщених осіб до пенсій на рівних умовах та у відповідності до Конституції та законодавства України.

Вимога підтвердження неодержання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації до внутрішньо переміщених осіб не застосовується.

Стаття 17. Забезпечення права внутрішньо переміщених осіб та їх дітей на освіту

1. Внутрішньо переміщеній особі забезпечується право на вільний вибір закладу освіти, установи, організації, іншого суб'єкта освітньої діяльності, в тому числі продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету або інших джерел фінансування, а також видів, форм, темпу здобуття освіти та освітньої програми в межах здобуття освіти дорослих.

3. Діти, народжені у внутрішньо переміщеної особи, мають право на здобуття освіти за місцем взяття на облік внутрішньо переміщеної особи одного з батьків (законних представників).

3. Особам, які взяті на облік як внутрішньо переміщені особи, надається державна цільова підтримка для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 18. Реалізація права внутрішньо переміщених осіб на охорону здоров'я

1. Внутрішньо переміщені особи мають право на отримання, передбачених програмою медичних гарантій, необхідних їм медичних послуг та лікарських, реабілітаційних засобів, пов'язаних з наданням екстреної, первинної, спеціалізованої, паліативної медичної допомоги, реабілітації у сфері охорони здоров'я.

Стаття 19. Право на правничу допомогу

1. Внутрішньо переміщені особи мають право на безоплатну первинну та вторинну правничу допомогу, передбачену Законом України "Про безоплатну правничу допомогу".

Стаття 20. Звільнення внутрішньо переміщених осіб від негативних наслідків невиконання грошових зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики

1. Загальна сума процентів за кредитним договором та/або договором позики, боржником за яким є внутрішньо переміщена особа, яка в період після дати початку тимчасової окупації/бойових дій покинула своє місце проживання на тимчасово окупованій території України, а також на територіях, на яких ведуться бойові дії, не може перевищувати суми процентів, нарахованої протягом строку, на який надавався кредит (позика), за мінімальною ставкою, визначеною договором.

2. За невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики, не нараховується неустойка (штраф, пеня), не настає відповідальність у вигляді сплати суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та процентів річних від простроченої суми, не застосовуються інші санкції майнового характеру.

3. Кредитор з урахуванням вимог частин першої та другої цієї статті зобов'язаний здійснити перерахунок заборгованості за кредитним договором та/або договором позики в семиденний строк з дня надходження письмового звернення від внутрішньо переміщеної особи.

У разі невиконання кредитором свого обов'язку щодо здійснення перерахунку заборгованості за кредитним договором та/або договором позики на умовах, визначених цією статтею, така заборгованість вважається автоматично перерахованою на наступний день після закінчення відповідного семиденного строку з дня надходження до кредитора письмового звернення від внутрішньо переміщеної особи.

4. Відступлення (продаж, передання) права вимоги за кредитним договором та/або договором позики, позичальником за яким є внутрішньо переміщена особа, визначена частиною першою цієї статті, без згоди боржника забороняється.

Дія абзацу першого цієї частини не поширюється на кредиторів, віднесених до категорії неплатоспроможних, а також на банки, щодо яких здійснюються процедури виведення з ринку відповідно до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб".

5. Положення частин першої - четвертої цієї статті поширюються виключно на кредитні договори та договори позики, укладені до дати початку тимчасової окупації з позичальниками, які після зазначеної дати покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території України.

Положення частин першої - четвертої цієї статті не поширюються на заборгованість внутрішньо переміщених осіб, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території України та в яких станом на дату початку тимчасової окупації наявне прострочення сплати платежів за кредитними договорами та/або договорами позики.

6. Звільнення внутрішньо переміщеної особи від негативних наслідків порушення нею грошових зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики відповідно

до положень цієї статті не може бути підставою для відмови в наданні нового кредиту та/або позики.

Стаття 21. Забезпечення громадянських прав внутрішньо переміщених осіб

1. Внутрішньо переміщена особа реалізує своє право голосу на виборах Президента України, народних депутатів України, місцевих виборах та референдумах у порядку, встановленому законом.

2. Внутрішньо переміщені особи, які взяті на облік є жителями територіальної громади та мають право користуватись всіма формами участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

3. З метою участі у реалізації регіональної політики у сфері забезпечення та захисту прав та інтересів внутрішньо переміщених осіб, сприяння діяльності територіальних громад у розвитку ефективних механізмів їх адаптації та інтеграції можуть створюватись Ради з питань внутрішньо переміщених осіб, які є консультативно-дорадчими органами при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній державній (військовій) адміністрації. Ради з питань внутрішньо переміщених осіб можуть створювати органам місцевого самоврядування.

Відбір членів до Ради з питань внутрішньо переміщених осіб з числа внутрішньо переміщених осіб здійснюється на відкритій конкурсній основі в порядку визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. З метою участі у розробці та реалізації регіональної політики у сфері забезпечення захисту прав та інтересів внутрішньо переміщених осіб, можуть створюватись обласна Асоціація внутрішньо переміщених осіб.

Обласні Асоціації внутрішньо переміщених осіб можуть створити Національну Асоціацію внутрішньо переміщених осіб з метою участі у розробці та реалізації державної політики у сфері забезпечення захисту прав та інтересів внутрішньо переміщених осіб.

5. Рекомендації та пропозиції надані Радами з питань внутрішньо переміщених осіб та асоціаціями внутрішньо переміщених осіб є обов'язковими до розгляду.

Розділ IV

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 22. Державна підтримка внутрішньо переміщених осіб

1. Внутрішньо переміщені особи мають право на добровільне, безпечне та гідне переселення до іншої частини країни, повернення до покинутого місця проживання.

2. Держава надає всебічну підтримку на всіх етапах внутрішнього переміщення, які включають евакуацію, адаптацію, інтеграцію, повернення до покинутого місця проживання та реінтеграцію після повернення.

3. На всіх етапах внутрішнього переміщення держава забезпечує проведення оцінки потреб внутрішньо переміщених осіб та моніторинг задоволення цих потреб.

4. Обсяг державної підтримки, який надається внутрішньо переміщеній особі залежить від ступеня її інтеграції за новим місцем проживання за результатом проведення оцінки потреб. Критерії та ступінь інтеграції внутрішньо переміщеної особи за новим місцем проживання визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 23. Підтримка держави під час евакуації осіб.

1. Держава забезпечує повне та належне інформування населення про евакуацію, її етапи, складові, наслідки, права і обов'язки осіб під час проведення евакуації, а також про заходи подальшої підтримки з боку держави, здійснює координацію надання гуманітарної допомоги особам, які були евакуйовані, запроваджує системну підтримку громад, до яких здійснюється евакуація.

2. Під час евакуації держава сприяє забезпеченню принципу єдності родини. Органи державної влади, місцевого самоврядування та суб'єкти приватного права сприяють у пошуку та возз'єднанні членів сімей, які втратили зв'язок внаслідок внутрішнього переміщення.

3. Особа, яка евакуюється, має право на повну та достовірну інформацію про місце її тимчасового поселення, стану інфраструктури, довкілля, забезпечення її прав і свобод після евакуації.

4. Держава сприяє у переміщенні рухомого майна внутрішньо переміщеної особи з покинутого місця проживання.

Стаття 24. Підтримка держави під час адаптації внутрішньо переміщених осіб

1. Держава сприяє адаптації внутрішньо переміщених осіб після переміщення.

2. Заходами, направленими на адаптацію внутрішньо переміщених осіб, зокрема є:

1) забезпечення органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами приватного права можливості безоплатного тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб у місцях тимчасового проживання;

2) влаштування дітей у заклади дошкільної та повної загальної середньої освіти, заклади фізичної культури і спорту, у тому числі з урахуванням особливості окремих категорій внутрішньо переміщених осіб, які мають інвалідність;

3) сприяння в зайнятості, перекваліфікації;

4) надання соціальних послуг;

5) надання медичної, реабілітаційної, в тому числі психологічної допомоги, зокрема дітям;

6) координація та сприяння в наданні гуманітарної та благодійної допомоги;

7) інші заходи, які сприяють адаптації внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 25. Підтримка держави під час інтеграції внутрішньо переміщених осіб

1. Держава сприяє інтеграції внутрішньо переміщених осіб після переміщення.

2. Заходами, направленими на інтеграцію внутрішньо переміщених осіб, зокрема є:

1) професійне навчання/перенавчання, підтримка зайнятості внутрішньо переміщених осіб;

2) забезпечення різними формами житла (тимчасовим, соціальним тощо), а також реалізація кредитно-інвестиційних програм;

3) залучення до процесу прийняття рішень місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

4) участь у роботі консультативно-дорадчих органів з питань, що стосуються внутрішнього переміщення на місцевому рівні;

5) інші заходи, які сприяють інтеграції внутрішньо переміщених осіб.

Держава здійснює моніторинг та оцінку стану інтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючі територіальні громади в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 26. Повернення до покинутого місця проживання та реінтеграція

1. Внутрішньо переміщена особа має право на добровільне та безпечне повернення до покинутого місця проживання.

2. Внутрішньо переміщена особа має право на отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб всебічної, повної та точної інформації, необхідної для прийняття добровільного, самостійного та усвідомленого рішення щодо можливості повернення до покинутого місця проживання.

3. Держава сприяє добровільному поверненню внутрішньо переміщених осіб до покинутого місця проживання, з якого відбулося фактичне переміщення особи, шляхом надання одноразової компенсації за проїзд у порядку та розмірах встановлених Кабінетом Міністрів України.

4. Держава вживає заходів для ефективної реінтеграції внутрішньо переміщених осіб після їхнього повернення до покинутого місця проживання, зокрема щодо:

- 1) відновлення прав особи;
- 2) забезпечення різними формами житла (тимчасовим, соціальним тощо), а також реалізація кредитно-інвестиційних програм (у разі неможливості відновлення майнових прав та ненадання відповідних компенсацій);
- 3) сприяння в зайнятості, перекваліфікації;
- 4) надання соціальних, адміністративних та публічних послуг;
- 5) надання медичної, реабілітаційної, в тому числі психологічної допомоги, зокрема дітям;
- 6) координації та сприяння в наданні гуманітарної та благодійної допомоги;
- 7) здійснення інших заходів, які сприяють реінтеграції внутрішньо переміщених осіб.

Моніторинг повернення до покинутого місця проживання та оцінка стану реінтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючі територіальні громади здійснюється в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 27. Повноваження Кабінету Міністрів України з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Кабінет Міністрів України:

1) координує та контролює діяльність органів виконавчої влади щодо вжиття ними необхідних заходів із забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб відповідно до цього Закону;

2) забезпечує здійснення моніторингу внутрішнього переміщення осіб;

3) спрямовує діяльність органів виконавчої влади на припинення обставин (умов), визначених у частині 2 статті 6 цього Закону;

4) захист прав і свобод внутрішньо переміщених осіб на всіх етапах внутрішнього переміщення, в тому числі, сприяння добровільному поверненню таких осіб до покинутого місця проживання та їх реінтеграції;

5) затверджує комплексні державні цільові програми щодо внутрішнього переміщення з визначенням джерел та обсягів фінансування, контролює їх виконання;

б) щороку звітує перед Верховною Радою України про стан виконання цього Закону та комплексної державної цільової програми щодо внутрішнього переміщення, із зазначенням інформації про ситуацію з внутрішнім переміщенням у регіонах, стан інтеграції внутрішньо переміщених осіб у громадах, проблемні питання з якими стикаються внутрішньо переміщені особи, тощо

б) інші повноваження в сфері внутрішнього переміщення.

Стаття 28. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань внутрішньо переміщених осіб

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань внутрішньо переміщених осіб:

1) забезпечує формування та реалізацію політики з питань внутрішньо переміщених осіб, сприяння реалізації їх прав і свобод на всіх етапах внутрішнього переміщення, створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання та їх реінтеграції або інтеграції за новим місцем проживання;

2) сприяє реалізації прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, а також пошуку та реалізації довгострокових рішень стосовно таких осіб;

3) сприяє у встановленому законодавством порядку соціальному забезпеченню внутрішньо переміщених осіб;

4) збирає та аналізує інформацію про необхідність забезпечення житлом та вирішує інші питання щодо соціального захисту внутрішньо переміщених осіб;

5) забезпечує контроль за створенням і функціонуванням місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, консультативно-дорадчих органів з питань захисту прав та свобод внутрішньо переміщених осіб;

6) розробляє та подає до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо здійснення заходів для забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб;

7) розробляє державні програми з питань, що стосуються внутрішньо переміщених осіб;

8) здійснює заходи, спрямовані на виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку внутрішньо переміщених осіб, захист конституційних прав і законних інтересів внутрішньо переміщених осіб;

9) забезпечує контроль за станом виконання завдань та заходів з реалізації державної політики щодо внутрішньо переміщених осіб;

12) сприяє захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб у міжнародних судових інстанціях, установах та відповідних органах міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань внутрішньо переміщених осіб, для виконання покладених на нього завдань, користується відповідними інформаційними базами даних державних органів, зокрема Базою даних про внутрішньо переміщених осіб, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними засобами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 29. Повноваження органів виконавчої влади з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції,

громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів:

1) здійснює оформлення (у тому числі замість втрачених або викрадених), обмін, видачу документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, вклеювання у визначених законодавством випадках фотокартки при досягненні відповідного віку в паспорт громадянина України у вигляді паспортної книжечки згідно із законодавством;

2) у разі наявності інформації про оформлення особою документів для виїзду за кордон на постійне проживання повідомляє протягом одного робочого дня орган, що взяв на облік внутрішньо переміщену особу, про такі факти для прийняття в установленому порядку рішення щодо дії витягу.

2. Центральний орган виконавчої влади з формування державної політики у сферах соціальної політики та соціального захисту населення:

1) відповідає за забезпечення формування та ведення Баз даних про внутрішньо переміщених осіб;

2) забезпечує контроль за створенням і функціонуванням Баз даних про внутрішньо переміщених осіб, а також захист персональних даних внутрішньо переміщених осіб, що містяться в Базі даних про внутрішньо переміщених осіб;

3) приймає участь в розробці державних програм підтримки та вирішення соціально-побутових питань внутрішньо переміщених осіб;

4) подає Кабінету Міністрів України пропозиції про заходи, необхідні для реалізації цього Закону, щодо забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб;

5) відповідає за координацію діяльності будинків-інтернатів для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю з числа внутрішньо переміщених осіб, зокрема, що потребують розміщення в геріатричних пансіонатах та/або послуг з підтриманого проживання, денного догляду, кризового та екстреного втручання.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань усиновлення та захисту прав дітей, здійснює координацію та методологічне забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо соціального захисту внутрішньо переміщених дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а також забезпечує дотримання вимог законодавства під час встановлення опіки чи піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, їх усиновлення, застосування інших передбачених законодавством форм влаштування дітей, проводить роботу з соціальної підтримки внутрішньо переміщених сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, сім'ї патронатного вихователя

Законні представники дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, посадові особи, які здійснюють заходи щодо захисту прав такої дитини, у разі необхідності підтвердження чи перевірки персональних даних про дитину можуть отримати відповідні відомості на підставі письмового запиту до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань усиновлення та захисту прав дітей, який забезпечує ведення єдиного електронного обліку дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері праці, зайнятості населення, трудової міграції, трудових відносин здійснює інформування внутрішньо переміщених осіб про можливості працевлаштування у відповідних населених пунктах, а також сприяє зайнятості внутрішньо переміщених осіб, організовує підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації таких осіб.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах освіти і науки:

1) сприяє здобуттю внутрішньо переміщеними особами дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, спеціалізованої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти, освіти дорослих, зокрема післядипломної освіти;

2) здійснює в межах повноважень координацію діяльності органів виконавчої влади, у тому числі органів управління освітою місцевих державних адміністрацій, та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення реалізації права на освіту внутрішньо переміщених осіб;

3) координує діяльність місцевих органів управління освітою в частині формування оптимальної мережі закладів дошкільної, повної загальної середньої освіти, закладів позашкільної, спеціалізованої освіти та забезпечує формування оптимальної мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти, експериментальних закладів освіти для задоволення освітніх потреб населення з урахуванням потреб внутрішньо переміщених осіб;

4) розміщує державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів для державних потреб з урахуванням кількості внутрішньо переміщених осіб.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, забезпечує відповідно до законодавства здійснення заходів, визначених Кодексом цивільного захисту України, зокрема щодо мінімізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, участі в організації та виконанні заходів з евакуації населення та наданні екстреної медичної допомоги постраждалому населенню в зоні надзвичайної ситуації.

6. Центральні органи виконавчої влади здійснюють аналіз стану реалізації прав і свобод, забезпечення потреб внутрішньо переміщених осіб та подають Кабінету Міністрів України відомості щодо витрат та заходів, необхідних для реалізації вимог цього Закону.

7. Центральні органи виконавчої влади на виконання цього Закону здійснюють обмін інформацією на безоплатній основі в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, а також взаємодіють з громадськими об'єднаннями, волонтерськими, благодійними організаціями, іншими юридичними та фізичними особами з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 30. Повноваження місцевих державних адміністрацій з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Місцеві державні адміністрації в межах своїх повноважень забезпечують:

1) прийом громадян та надання їм безоплатної первинної правової допомоги з питання взяття на облік внутрішньо переміщених осіб;

2) здійснення обліку внутрішньо переміщених осіб;

3) здійснення оцінки і моніторингу потреб внутрішньо переміщених осіб, що вносяться до Єдиного державного реєстру потреб внутрішньо переміщених осіб;

4) надання інформації внутрішньо переміщеним особам про можливі місця і умови для їх тимчасового поселення з урахуванням пропозицій органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, волонтерських, благодійних організацій, інших юридичних та фізичних осіб, про стан інфраструктури, довкілля у таких місцях;

5) набуття відповідно до законодавства внутрішньо переміщеними особами прав на земельну ділянку із земель державної власності;

6) надання допомоги за клопотанням внутрішньо переміщеної особи у переміщенні її рухомого майна під час залишення особою місця проживання на території, де виникли обставини, визначені у частині 2 статті 6 цього Закону, та під час повернення до покинутого місця проживання;

7) влаштування дітей у заклади дошкільної та загальної середньої освіти державної форми власності;

8) надання гуманітарної та благодійної допомоги;

9) здійснення соціального захисту внутрішньо переміщених дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, сімей, в яких виховуються такі діти, соціального супроводження таких сімей і дітей;

10) здійснення в повному обсязі повноважень органу опіки та піклування стосовно облікованих на їх території внутрішньо переміщених дітей, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

11) прийняття рішень про забезпечення функціонування внутрішньо переміщених прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, до яких діти влаштовані згідно з рішеннями районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських чи районних у містах рад тих адміністративно-територіальних одиниць, з яких здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, визначеними у частині 2 статті 6 цього Закону;

12) надання житла дитячим будинкам сімейного типу, які вимушено або самостійно покинули місце проживання у зв'язку з обставинами, визначеними у частині 2 статті 6 цього Закону;

13) організацію роботи з виявлення дітей, переміщених без супроводження батьків, інших законних представників, здійснення заходів щодо встановлення особи дитини, пошуку її батьків, влаштування таких дітей у сім'ї родичів, патронатних вихователів, до закладів соціального захисту дітей з урахуванням потреб дитини;

14) влаштування громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, які проживали в стаціонарних інтернатних установах та закладах на території, де виникли обставини, визначені у частині 2 статті 6 цього Закону, в аналогічні установи та заклади, що діють на території області;

15) організацію роботи медичних закладів з надання необхідної допомоги населенню з урахуванням проживання на відповідній території внутрішньо переміщених осіб;

16) одноразову компенсацію за проїзд при поверненні до покинутого місця проживання, з якого відбулося фактичне переміщення особи, у порядку та розмірах встановлених Кабінетом Міністрів України;

17) створення консультативно-дорадчих органів з питань захисту прав та свобод внутрішньо переміщених осіб, облаштування та моніторинг місць тимчасового

проживання внутрішньо переміщених осіб в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

18) виконання державних і регіональних програм з питань, що стосуються внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 31. Повноваження органів місцевого самоврядування з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень:

1) інформують місцеві державні адміністрації про можливі місця і умови для тимчасового поселення внутрішньо переміщених осіб, про стан інфраструктури, довкілля у таких місцях;

2) формують фонди житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб шляхом викупу (придбання) житла; будівництва нового житла; будівництва (нового будівництва, реконструкції) будівель для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб відповідно до підпункту 1 пункту 9-3 розділу V “Прикінцеві положення” Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності”; реконструкції наявних будинків та гуртожитків, а також переобладнання нежитлових приміщень на житлові; передачі житла в комунальну або державну власність; капітального ремонту об’єктів житлового фонду, зокрема, об’єктів соціального призначення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

3) забезпечують участь внутрішньо переміщених осіб в процесі розробки та прийняття рішень на місцевому рівні, зокрема через створення консультативно-дорадчих органів з питань захисту прав та свобод внутрішньо переміщених осіб, облаштування та моніторинг місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

4) ведуть облік внутрішньо переміщених осіб, які потребують житла для тимчасового проживання;

5) надають у тимчасове безоплатне користування внутрішньо переміщеним особам житлові приміщення, які перебувають у комунальній власності територіальних громад, придатні для проживання;

6) ведуть облік осіб з числа внутрішньо переміщених осіб, які потребують забезпечення соціальним житлом;

7) вирішують питання щодо набуття відповідно до законодавства внутрішньо переміщеними особами прав на земельну ділянку із земель комунальної власності;

8) сприяють за клопотанням внутрішньо переміщеної особи у переміщенні її рухомого майна під час добровільного повернення до покинутого місця проживання в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України;

9) забезпечують влаштування дітей у заклади дошкільної та загальної середньої освіти комунальної форми власності;

10) забезпечують соціальний захист внутрішньо переміщених дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, сімей, в яких виховуються такі діти, соціальне супроводження таких сімей і дітей;

11) надання у разі необхідності внутрішньо переміщеним особам медичну, реабілітаційну, в тому числі психологічну допомогу, зокрема дітям;

12) виявлення із числа внутрішньо переміщених осіб сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення

передбачених законодавством заходів у разі виникнення загрози життю та здоров'ю дітей, втрати дітьми батьківського піклування;

13) забезпечують надання внутрішньо переміщеним особам соціальних послуг, у тому числі послуг з соціальної реабілітації;

14) забезпечують зарахування внутрішньо переміщених дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і соціальний квартирний облік за місцем їх обліку як внутрішньо переміщених осіб;

15) здійснюють у повному обсязі повноваження органу опіки та піклування стосовно зареєстрованих на їх території внутрішньо переміщених дітей, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

16) приймають рішення про забезпечення функціонування внутрішньо переміщених прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, до яких діти влаштовані згідно з рішеннями районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських чи районних у містах рад тих адміністративно-територіальних одиниць, з яких здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, визначеними у частині 2 статті 6 цього Закону;

17) забезпечують надання житла дитячим будинкам сімейного типу, які вимушено або самостійно залишили місце проживання у зв'язку з обставинами, визначеними у частині 2 статті 6 цього Закону;

18) організовують роботу з виявлення дітей, переміщених без супроводження батьків, інших законних представників, здійснюють заходи щодо встановлення особи дитини, пошуку її батьків, влаштування таких дітей у сім'ї родичів, патронатних вихователів, до закладів соціального захисту дітей з урахуванням потреб дитини;

19) вживають належних заходів щодо забезпечення доступу внутрішньо переміщених осіб до інформації з питань отримання адміністративних, соціальних та інших послуг, отримання гуманітарної та благодійної допомоги, реалізації своїх прав, своєчасна актуалізація та наповнення такої інформації;

20) здійснення оцінки і моніторингу потреб внутрішньо переміщених осіб, що вносяться до Єдиного державного реєстру потреб внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 32. Взаємодія органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями з питань, пов'язаних з внутрішнім переміщенням

1. Органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень забезпечують додержання прав громадських об'єднань з питань, пов'язаних з внутрішнім переміщенням.

2. Органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування сприяють залученню громадських об'єднань та внутрішньо переміщених осіб до процесу формування і реалізації державної, регіональної, місцевої політики щодо внутрішнього переміщення, налагодженню партнерської взаємодії, шляхом утворення відповідних консультативно-дорадчих органів.

Розділ V

ФІНАНСОВЕ І МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Стаття 33. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення заходів, пов'язаних з забезпеченням прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Фінансове забезпечення заходів, пов'язаних з забезпеченням прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, здійснюється за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України. Додаткове фінансування цих заходів може відбуватися за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством. Заходи щодо забезпечення прийому, проїзду, розміщення та облаштування внутрішньо переміщених осіб є видатковими зобов'язаннями України та органів місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції. З метою ефективного впровадження заходів, пов'язаних з внутрішнім переміщенням, передбачається перерахування з Державного бюджету місцевим бюджетам дотацій, субвенцій.

2. З метою забезпечення захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, задоволення їх потреб можуть залучатися кошти підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності і господарювання, іноземних держав та міжнародних організацій у вигляді благодійної, гуманітарної, матеріальної та технічної допомоги, а також добровільні пожертвування фізичних і юридичних осіб, благодійних організацій та громадських об'єднань, інші не заборонені законодавством джерела.

3. У разі якщо внутрішнє переміщення за обставин, визначених у частині 2 статті 6 цього Закону, спричинене збройною агресією іншої держави, військовим вторгненням, окупацією частини території України, держава-агресор компенсує прямі витрати внутрішньо переміщених осіб, які виникли внаслідок вимушеного переміщення, а також всі витрати на приймання та облаштування зазначених осіб, що були здійснені за рахунок Державного бюджету України та місцевих бюджетів, відповідно до норм міжнародного права.

Розділ VI

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 34. Міжнародне співробітництво з питань внутрішнього переміщення

1. Україна співпрацює з іншими державами, міжнародними організаціями щодо запобігання виникненню передумов для внутрішнього переміщення осіб, а в разі такого переміщення, зокрема шляхом евакуації - щодо захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, їх адаптації та інтеграції за новим місцем проживання в Україні або створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання та їх реінтеграції.

2. Міжнародним донорам, що роблять внесок у програми допомоги для внутрішньо переміщених осіб, надається сприяння в прискоренні імпорту гуманітарних вантажів.

3. Міжнародна гуманітарна, благодійна, технічна та будь-яка інша безповоротна допомога, що надається внутрішньо переміщеним особам, звільняється від оподаткування та митних платежів.

4. Міжнародна гуманітарна, благодійна, технічна та будь-яка інша безповоротна допомога, що надається внутрішньо переміщеним особам, має виключне цільове спрямування і не може спрямовуватися на інші цілі.

5. Україна забезпечуватиме справедливий розподіл такої допомоги внутрішньо переміщеним особам, з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, жінок та дітей, одиноких батьків та інших вразливих груп населення.

Розділ VII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Стаття 35. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб

1. Рішення, дії чи бездіяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб можуть бути оскаржені в адміністративному порядку та/або до суду в порядку, визначеному законом.

Стаття 36. Відповідальність за порушення цього Закону

1. Особи, винні в порушенні цього Закону, несуть відповідальність відповідно до законодавства України.

Розділ VIII

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 37. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.
2. Закони та інші нормативно-правові акти України діють в частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Під час дії воєнного стану внутрішньо переміщена особа одноразово звільняється від сплати адміністративного збору та державного мита за оформлення паспорта громадянина України замість втраченого або викраденого.
4. Установити, що до завершення місяця, наступного за місяцем, у якому буде припинено або скасовано дію воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року No 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року No 2102-IX, або до проведення оцінки потреб внутрішньо переміщених осіб та встановлення за її результатами належного ступеня інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, положення частини першої статті 9-3 цього Закону застосовуються з урахуванням встановлених цим пунктом особливостей.

Внутрішньо переміщеній особі призначається та виплачується щомісячна допомога на проживання у розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України, але не менше:

- 3000 гривень - для осіб з інвалідністю та дітей;
- 2000 гривень - для інших осіб.

Допомога на проживання може бути не призначена або її виплата припинена у разі, якщо внутрішньо переміщена особа, яка звертається за допомогою на проживання або є отримувачем допомоги:

- 1) знята з обліку внутрішньо переміщених осіб або повернулася на тимчасово окуповані території або території, включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, або перебуває за кордоном понад встановлений Кабінетом Міністрів строк без поважних причин, або подала недостовірні відомості для надання допомоги на проживання, або не повідомила про зміну обставин, що впливають на призначення допомоги;
- 2) має середньомісячний сукупний дохід на члена сім'ї за попередній квартал, що перевищує розмір 2 мінімальних заробітних плат, встановлених законом про Державний бюджет України на 1 січня року, в якому виплачується допомога;
- 3) є непрацюючою працездатною особою і протягом 6 місяців з дня призначення допомоги не отримала статус безробітного та не вжила інших заходів, що сприяють її економічній незалежності, без поважних причин, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України;
- 4) у період після призначення допомоги на проживання набула у власність рухоме майно на суму, що перевищує розмір 30 мінімальних заробітних плат на момент придбання (крім транспортного засобу, з року випуску якого пройшло 8 років, вартістю до 50 мінімальних заробітних плат на момент придбання), чи нерухоме майно вартістю понад 50 мінімальних заробітних плат на момент придбання;

5) має на депозитному банківському рахунку (рахунках) кошти в загальній сумі, що перевищує 30 мінімальних заробітних плат, або придбала іноземну валюту (крім валюти, придбаної для оплати медичних послуг, у тому числі реабілітаційних, протезування, а також соціальних та/або освітніх послуг), цінні папери на суму понад 30 мінімальних заробітних плат на момент придбання;

6) має у власності придатне для проживання житло площею не менше 13,65 квадратних метрів на одного члена сім'ї, але не менше 25 квадратних метрів на сім'ю, розташоване на територіях, які не включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або які тимчасово окуповані;

7) отримала компенсації відповідно до Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України»;

8) перебуває на повному державному утриманні, зокрема, в стаціонарному інтернатному закладі соціального захисту, закладі спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) спрямування, відбуває покарання в місцях позбавлення волі.

Відмова у призначенні допомоги на проживання або припинення її виплати з інших підстав забороняється.

Нарахування та виплата допомоги на проживання внутрішньо переміщеній особі припиняється, починаючи з місяця, що настає за місяцем, в якому стало відомо про наявність щодо неї однієї з підстав непризначення або припинення виплати цієї допомоги відповідно до цього пункту.

У разі припинення дії підстав, встановлених цим пунктом, за заявою внутрішньо переміщеної особи виплата допомоги на проживання поновлюється.

За рішенням Кабінету Міністрів України у разі наявності фінансових можливостей у держави допомога на проживання окремим категоріям внутрішньо переміщених осіб може бути призначена або її виплата продовжена за наявності однієї або декількох підстав непризначення або припинення виплати цієї допомоги, встановлених цим пунктом.

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з _____.

2. На період до початку функціонування Баз даних про внутрішньо переміщених осіб облік внутрішньо переміщених осіб здійснюється в порядку, який діяв на момент набрання чинності цим законом.

Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи є чинною протягом періоду її заміни на витяги, які надаються в строки встановлені Кабінетом Міністрів України.

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців запуснути в експлуатацію Базу даних про внутрішньо переміщених осіб із забезпеченням персоніфікованого обліку таких осіб та верифікації їх потреб та у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити організацію заходів, спрямованих на реалізацію цього Закону.

Голова
Верховної Ради України

Апарат Верховної Ради України
04-82/1-2024/233748 від 23.10.2024

1696312

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: ФРОЛОВ ПАВЛО ВАЛЕРІЙОВИЧ
Сертифікат: 5E984D526F82F38F04000000B4EAC600FE8B3B05
Дійсний до: 12.07.2025 0:00:00

